

שם הקורס: הכשרת מורה חונך מלווה - שלב א תשע"ט

מרצים: דורית דימון

היקף הקורס: 30 ש'.

אופי הקורס: קורס מתוקשב באופן היברידי (המשלב מפגשים מתוקשבים עם מפגשים פנים אל פנים), הרצאות משתפות, קבוצות דיון, סדנאות, התנסויות ומפגשים בלמידה ברשת באמצעות אתר הקורס.

מטרות הקורס:

- פיתוח תפיסת תפקיד של "מורה חונך"/"מורה מלווה" כעמית מסייע למתמחה ולמורה החדש – בתוך מערכת חינוכית נתונה.
- טיפוח כישורי הנחיה והדרכה, לשם זיהוי צרכיו של המתמחה ועובד ההוראה החדש, ותמיכה בהיקלטותו ובהסתגלותו המקצועית במערכת החינוך.
- הקניית כלים ליצירת דיאלוג דידקטי חינוכי רפלקטיבי לשם תמיכה בהתפתחות המקצועית אוטונומית של המתמחה ועובד ההוראה החדש בשנים הראשונות שלכניסתם למקצוע ההוראה.
- פיתוח כלים להבניית תרבות קליטה ראויה במערכת החינוך.

נושאי לימוד מרכזים:

- הכרת עולמו של המורה המתחיל, החדש.
- מיומנויות השיח וההקשבה.
- תמיכה והערכה.
- סימולציות וניתוח אירועים.
- פיתוח כישורי הנחיה והיוועצות.
- תיעוד ורפלקציה.

חובות הקורס

נוכחות חובה.

הגשת מטלות.

סילבוס :

סוג המפגש	שם המרצה	מס' שעות	תאריך	נושא הלימוד	מס'
מפגש פנים אל פנים הרצאה + סדנה	דורית דימון	4	13.11.18	העצמת החונך תיאום ציפיות מיצוי כוחות ועוצמות אישיות- מהות תהליך החונכות מיהו המורה המונחה? מורה מכשיר, מתמחה, מורה חדש	1.
מתקשב (הגשת מטלה)	דורית דימון	3	27.11.18	תצפית ותיעוד התנסות בתהליך, הפעלת שיקולי דעת. התפתחותו המקצועית של המתמחה / המורה החדש	2.
מפגש פנים אל פנים הרצאה + סדנה	דורית דימון	4	1.1.19	הערכת מתמחים – הערכה מעצבת והערכה מסכמת	3.
מתקשב (הגשת מטלה)	דורית דימון	4	15.1.19	מיומנויות השיח וההקשבה, חשיבות הדיאלוג בין המנחה למונחה. תהליך הבניית הזהות המקצועית של מורות וגננות מתחילות	4.
מפגש פנים אל פנים	דורית דימון	4	29.1.19	סימולציות וניתוח אירועים	5.
מתקשב (הגשת מטלה)	דורית דימון	3	12.2.19	תמיכה רגשית בצד תמיכה מקצועית	6.
מתקשב (הגשת מטלה)	דורית דימון	4	5.3.19	סוגיות ואתגרים בהוראה בכיתות הטרוגניות	7.
מתקשב (הגשת מטלה)	דורית דימון	4	19.3.19	הוראה מפורשת, סיכום ומשוב	8.

ביבליוגרפיה:

- אלוני, נ' (עורך) (2008). *דיאלוגים מעצימים בחינוך ההומניסטי*. אדום: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- בר קפרא, א'. (9.8.15). **חמשת האתגרים העומדים בפני המורה בתחילת דרכו**. אוחזר מתוך: <http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=4121>
- ברנר, ר'. זלקוביץ, צ'. טוקר, א' (2011). התפתחות תפיסת תפקיד המורה אצל פרחי הוראה בשנה א' כפי שבאה לידי ביטוי בכלים רפלקטיביים. **החינוך וסביבתו**, 3-25, מכללת סמינר הקיבוצים.
- גלעד, א'. (2005). פרחי הוראה מתנסים בבתי-ספר: תכנית פרקטיקום בניהול ומה היא מאפשרת. **מעוף ומעשה**, 11, 21-42, מכללה אקדמית אחוה.
- כפיר, ד'. (2009). תלמיד לחיים – תפיסת הלמידה של מורים כרצף מתמשך, מן הכניסה להכשרה הראשונית ועד לסיום הקריירה. **פנים**, 47, 63-78. הוצאת הסתדרות המורים, הקרן לקידום מקצועי.
- כ"ץ, י'. (2003). הדרכה נוכח ניגודים וסתירות. **אנליזה ארגונית** 6, 23-27.
- לזובסקי, ר'. וזיגור, ט'. (2004). הסטאז' בהוראה – הערכת מתמחים במסלולי הכשרה שונים את התרומה של המורה החונך, על סדנת הסטאז' של התוכנית בכללותה, **דפים** 37, 65-95.
- ליבוביץ, מ'. מנחה מומחה הצצה לדגם מדינת ניו יורק, **ירחון מופ"ת יולי 2009 גליון 38**.
- מלאך-פיינס, א'. (2011). גם מורים צריכים מוטיבציה. **הד החינוך**, גיליון 7, כרך פ"ה. 99-102.
- מס"ע, **מורים אלופים: שיטות ההוראה של דאג למוב**, הד החינוך, אוגוסט 2012, עמודים 32-43. אוחזר מתוך: <http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=5374>
- משיכית, ר'. אלקה, י'. מה מספרים יומנים רפלקטיביים על עולמם של המתמחים, **ירחון מופ"ת יולי 2009 גליון 38**.
- משרד החינוך (2015). **מתווה להתפתחות מקצועית בשלב הכניסה למקצוע ההוראה, שנת התמחות בהוראה (סטאז') והשנה שלאחר ההתמחות**. אגף התמחות בהוראה. אוחזר מתוך: <http://cms.education.gov.il/educationcms/units/staj>
- ספירלה מתחדשים בחינוך, **שיטת הלמידה בניתוח אירועים CASE STUDIES, אוחזר מתוך:** <http://www.amalnet.k12.il/sites/hadshanut/articles/had00022.asp?fcacat=%E4%E3%E9%EE%EC/%E4%E0%F8%E5%E4%20%E9%EB%F8%E3%E5%20%FA%E5%E8%E9%F9%20&name=%E4%FA%E9%EB%E1&title=%E4%FA%E9%EB%E1%20%FA%E5%EC%E9%F2%F4%EE%20%E4%E0%F8%E5%E4%20%FA%E5%E8%E9%F9>
- נאסר, פ'. רייכנברג, ר'. פרסקו, ב'. (2006). **תהליך ההתמחות בהוראה- סטאז', דו"ח מחקר**. המכללה האקדמית בית ברל ואוניברסיטת תל אביב.
- על-דור, נ'. (2009). מודל לקליטת מורים חדשים בבתי הספר המבוסס על הגישה המערכתית. **ירחון מכון מופ"ת, גליון מס' 38**.
- ענבר, ד. "יוזמה חינוכית - תכנון, תכנית וביצוע". **עיונים בחינוך**, 2, ינואר 1974. עמ' 149-156. סטורהובסקי, ר'. הרץ-לזרוביץ, ר'. אורלנד-כרקו, ל'. (2008). **מורה נבוכים: חלונות להנחיית מורים**. מכון מופ"ת, כליל.
- סמואל, י. (1996). **ארגונים: מאפיינים, מבנים, תהליכים**. אוניברסיטת חיפה: זמורה-ביתן.
- סנג'י, פ'. (1997). **הארגון הלומד**. הוצאת מטר.

פרידמן, י'. (2011). ציפיות התפקיד של מורים: אלטרואיזם, נרקסיזם אלטרואיזם פטרוני ונרקסיזם רב-חסד. **מגמות**, כרך מ"ח מספר 1.

פרידמן, י'. (2005). הציפיות הארגוניות של המורה המתחיל. **מגמות**, כרך מ"ד, מספר 1.

פריצקר, ד'. דורית ח'. (2010). גורמי שחיקה בהוראה אצל מורים בשנות עבודתם הראשונות. **עיון ומחקר בהכשרת מורים**, מס' 12.

צימרמן, ו'. (2008). היבטים של 'זוהות מקצועית' ושל 'התפתחות מקצועית' של אנשי חינוך: חקר המקרה של מחנכי כיתות, **שבילי מחקר**, 15. עמ' 45-57.

רוזנוסר, גי. נתן, ל. (עורכים), "קבוצה מהי – מושגי יסוד בפסיכולוגיה חברתית", **הנחיית קבוצות – מקראה**, ירושלים, מרכז ציפורי והחברה למתנ"סים, 1997. עמ' 11-30.

ריינגולד, ר'. (2009). המורה המתחיל והתוכנית לקליטתו המוצלחת. **פנים**, 47, 79-85. הוצאת הסתדרות המורים, הקרן לקידום מקצועי.

שור, א'. פריה, י'. (1990). **פדגוגיה של שחרור**. תל אביב: מפרש.

שויצקי, צ. (תשס"ה). שיטת ניתוח אירועים כמסייעת להעברה בלמידה. **דפי יוזמה** 3, עמ' 121-131, מכון מופ"ת. אוחר מתוך: <http://portal.macam.ac.il/ArticlePage.aspx?id=621>

שפירא, מ'. (2000). מהלכן של קבוצות דיאלוג: תיאוריה ומעשה. בתוך: ש. אוסטרופ (עורכת). **דיאלוג ומנהיגות על קווי השבר של החברה הישראלית**. ירושלים: גוינט-מכון ברוקדייל, 41-62.

. **Teach Like a Champion: 49 Techniques that Put Students on the Path to** Doug, L
College,